

SLOVENE

Štev. 208.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD.

Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorlste nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v torek, 13. septembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno v praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemam:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejemam: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Izpolnjuje se računajo enostopna petivista (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvista
30 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona št. 188.

Desetletnica „Danice“.

Slavnost „Danice“ je krasno uspela. Kdo bi si bil mislil pred desetimi leti, da se bodo vrste naših vrlih katoliških akademikov tako pomnožile? Iz majhnega, skromnega začetka raste nova sila, polna mladostnih nad in zaupanja v bodočnost. Udeležba pri slavnosti nam priča o notranji in zunanji moči „Danice“. Njeni člani so spojeni s duhom ljubezni in medsebojnega zaupanja, ki jih vežeja v močno falango; a tudi na zunanaj si je pridobila že velik ugled, kar so nam pričali mnogi zunanji gostje. Videli smo zastopnike Hrvatov in Čehov, ki so z gorkimi besedami čestitali „Danicarjem“ k lepim uspehom. Slavnost se je vršila točno po napovedanem sporedu.

Pozdravni večer.

Sinoči ob 1/8. uri zvečer je bil pozdravni večer v salonu gostilne „Pri novem svetu“. Prostrana dvorana je bila premajhna za čiste goste, in mnogo jih je moralo ostati na vrhu.

Predsednik „Danice“ stud. Capuder pozdravi vse navzoče, zlasti državnozborna poslana g. Povšeta in Pfeifferja, deželnozbornega poslana goriškega gosp. Blaža Grčca in deželnozbornega posl. g. Arkota, dalje brate Hrvate, zastopnike hrvaškega katol. akademiskega društva „Hrvatska“, bratsko društvo „Zarjo“, ki je prišla polnoštevilno na slavnost „Danice“, brate Čeha, bogoslovce vseh slovenskih semenšč, ki so s svojim prihodom pokazali, da bota v bodoče svetno in duhovsko razumnishvo delala složno na temelju vere in narodnosti, ter mnogoštevilne slovenske abituriente, katerih prihod priča, da ima „Danica“ pred seboj krepko bodočnost. Dalje pozdravlja zastopnika hrvaške akademiske kongregacije g. Gurina, vse navzoče starešine in ustanovnike „Danice“. Predsednik naznani, da sta v Ljubljani škofa dr. Jeglič in dr. Mahnič. Zbor sklene, da se gre takoj deputacija poklonit obema vladikoma.

Predsedstvo prevzame tačas stud. phil. Grafenauer, ki naglašja, da so nas tri

ideje združile, katere je tudi „Danica“ vsikdar gojila: Slovenstvo, krščanstvo in demokracijo. „Danica“ mora imeti vsikdar pred očmi slovensko ljudstvo, zavedati se mora, da mu je dolžnost podpirati težnje slovenskega kmeta trpinca.

G. dež. poslanec Blaž Grčca prinaša pozdrave Goričanov. Slovenska inteligenca je danes razdeljena in reči moramo, da je med njo en del, ki slovenskemu narodu veče škoduje kot pa koristi. Ko je govornik stopil danes v Ljubljani z vlaka, je slišal Nemca, ki je rekel drugemu: „Die Slovenen germanisieren sich selbst.“ Mi pa rabimo tako inteligenco, ki bo značajno držala prapor slovanstva. Slovenski narod bo še hvaležen „Danici“, da mu vzgaja inteligenco, ki bo složna z nami in z ljudstvom.

Phil. dr. Kratochvil iz Morave pozdravlja „Danicarje“ v imenu čeških katoliških laikov, zlasti dijakov. Majhni slovenski narod kaže izredno čilost, da je mogoče katoliškemu njegovemu dijaštvu prirediti tako veliko in sijajno zborovanje. Danes je z imenom katolicizma združeno trpljenje in preganjanje. — Strup nevere, ki se je zajedal v srca nasprotnikov naših, je otroval družbo, in odtod izvirajo tako besni napadi na laike, ki kažejo očitno svoje prepričanje. Govornik želi „Danicarjem“ vztrajnosti in jim kliče bratski „Zivio!“

Stud. phil. Grafenauer zahvaljuje govornika, da je prinesel pozdrave iz lepe Morave, od groba sv. Cirila in Metoda na Velehradu. Ideja cirilo-metodejske, katere je ideja katoličanstva in slovanstva, je tudi „Danica“ vsikdar zastopala in jo bo še dalje razširjala.

Stud. theol. Anton Berk iz Maribora prinaša pozdrave Stajercov. Mi mariborski bogoslovci, pravi govornik, vemo, kaj ste „Danicarji“ trpeli, in s kako nevstrašenostjo ste vztrajali. Ves slovenski Spodnji Stajer ve, da mu je potrebna inteligenca, ki bo delala za iste vzore kakor „Danica“. Stud. theol. A. Dolinar pozdravlja v imenu akademije slov. bogoslovcev v Celovcu.

Z velikim navdušenjem sprejme zborovanje brzojavko, s katero pozdravlja 15.000 na Velehradu zbranih katoliških čeških kmotov slovenske katoliške dijake.

Predsedstvo prevzame stud. phil. Capuder, ki naznani, da je bila deputacija

pri prevz. gosp. dr. Jegliču in dr. Mahnič. Oba želita „Danici“ uspeha in napredka.

V imenu zagrebške akademiske kongregacije govori gosp. Jurica Gjurić. Čestita katoliškemu dijaštvu slovenskemu h krasnemu uspehu. Slovence in Hrvate družijo enaka prošlost, sedanjost in bodočnost. A veče nas tudi vezene vere, združeni smo v eni cerkvi. Hrvaška je bila vedno antemurale christianitatis. Zal, se tudi na Hrvaškem zdaj oglašja gibanje, ki hoče Hrvatoma vzeti za bodočnost svoj tega naslova, a mi hočemo pokazati, da znamo obraniti in braniti vzore, za katere so naši očtetje prelivali svojo kri. Težje so razmere, v katerih se bori slovensko katoliško dijaštvo, vendar akademiska kongregacija zagrebška gromkim glasom kliče svojim bratom: „Ne vdajmo se!“

Burno pozdravljen govori na to prvi predsednik „Danice“, starejšina dr. Jankovič. Burne ovacije so mu bile zadostilo za to, da ga je ravno kar zopet glasilo nasprotnikov sirovo napadilo. Rekel je: Ko smo pred desetimi leti snovali „Danico“, smo videli v katoliški ideji novo silo, katere smo se oklenili. Mnogo smo morali trpeti za to. Zasmrnavali in blatili so nas, izključevali iz društev in obrekovali. Treba je bilo mnogo ljubezni, da smo vse to pretrpeli. Marsikateri je omahoval, male nas je bilo, a v ljubezni smo se med seboj bodrili, da smo vztrajali. Bil je čas bridkosti in osamljenosti, a vedeli smo, da naša dobra stvar ne more propasti. Zato nas pa navdaja najsrčnejša radost, ko vidimo danes tukaj tliko tovarišev. Se vedno pišejo in lažejo čez nas, a mi to s matramo samo kot znamenje, kakor se nas boje. (Zivahno odobravanje.) Zmagovito prodira katoliško-narodna ideja in ni več daleč čas, ko bo v tem taboru združeno vse Slovanstvo. — Kot prvi predsednik „Danice“ vas pozivljam, da bodite vsikdar moški, pogumni zastopniki idej, ki so nas združile, ne le v besedi, ampak tudi v dejanju.

V imenu „Slovenske krščanske socialne zveze“ pozdravlja g. L. Smolnikar. Ko se je osnovala „Zveza“ naših nepolitičnih društev, je bila „Danica“ ena prvih, ki je pristopila. Bila je magnet, ki je vlekel še druge za seboj in ima tudi svoje zasluge, da se je „Slov. kršč. socialna zveza“ tako mogočno razširila. Zato se pa

tudi „Zveza“ kot mati raduje danes tako krasne in lepe zrasle hčerke.

Stud. th. Lučovnik, predsednik celovške bogoslovne akademije, pozdravlja v imenu Korčšev, ki so došli v izredno obilem številu.

C. g. Znidaršič: Rastli smo skupaj, navduševali smo se skupaj, ne pozabimo skupnih idealov v prihodnosti! — Težko je delo slovenske duhovščine za ubogi narod, a lažje bo, če dobi znatnejše pomoči pri tem ljudskem delu od slovenske inteligenca. Tako bo prišel čas, ko bomo lahko rekli: Ni ga več sovražnika, ki bi se nam mogel postaviti nasproti. Napija zvezi med slovensko duhovščino in mestno inteligenco. Naj živi to skupno delo.

Pevci akademiki so ves večer lepo prepevali domorodne pesmi. Kose je občinstvo že razhajalo, je še donela iz mladih grl navdušenih pevcev „Domovina, mili kra,“ . . .

V uršulinski cerkvi.

Malo začudeno so gledali danes jutraj nekateri Ljubljančani. „Narod“ jim je pravil v soboto, kako je malo število slov. kat. akademikov, danes so pa gledali pred uršulinsko cerkijo številne čete slovenskih katoliških akademikov in videli so, da kakor nazarčuje njihova stvar, tako napreduje naša pravična stvar.

Točno ob 9. uri sta se pripeljala pred uršulinsko cerkev prevzvišeni knezoškof dr. Ant. Bonaventura Jeglič in škof dr. Anton Mahnič. Akademiki so jih sprejeli pred cerkvijo. Sv. maša je daroval presvitli knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Cerkev je bila polna akademikov in drugega odličnega občinstva. Prekrasno petje uršulink je spremljalo službo božjo. Po sv. maši so se dolge vrste akademikov razgrnile po ulicah do starega strelišča, deloma pa se se peljali v voze na prostor slavnostnega zborovanja. Posebno pozornost je vzbujal zastopnik hrvaškega katoliškega akad. dijaštva v krasni svoji uniformi.

Slavnostno zborovanje v veliki dvorani starega strelišča.

Polna dvorana! In to mladih slovenskih katoliških akademikov! Danes imamo tu katoliško slovensko inteligenco! Če moremo s ponosom tako vzklikati po desetih letih, tedaj je trud pešice mož, ki so razvili pred desetimi leti

LISTEK.

Slike iz Lurda.

(Dalje.)

VI.

Les piscines.

Kakih dvajset korakov od čudežne jame nahajajo se takovane »piscines«, to so kopeli, v katere je napeljana voda iz čudežnega studenca v jami, »la source miraculeuse«.

Kako je ta studenec nastal?

Bilo je 25. februarija leta 1858. Devedeset let se je ta dan v votlini jame 14letni deklici Bernadette Soubirous prikazala, po njeni trditvi, Mati božja. Velike množice ljudstva so bile zbrane okoli jame in so opazovale deklico. Med ekstazo se je deklica — ki je sicer ob tej priliki kleče molila rožni venec — dvignila, storila najprvo nekaj korakov v smeri proti reki Gave, ki teče tik jame, potem pa se, kakor na povelje, obrnila in podala v ozadje jame, kjer se je pripognila in jela s rokami brskati po tleh. Tako nastala votlina se je kmalu napolnila z vodo, ki je

vedno krepkeje tekla in končno postala močan studenec.

Deklica je po ekstazi pripovedovala, da ji je prikazen ukazala, naj gre k studencu in vodo pije ter se v njej umije. Ker druge vode v bližini ni bilo, šla je proti reki Gave, toda prikazen jo je poklicala nazaj in ji pokazala v ozadju jame. Tam je deklica začela z rokami zemljo kopati, in ko je jela teči voda, jo je pila in se v njej umila, kar je opazovala ogromna množica ljudstva, ki je bila prisotna.

Natančno je ta dogodek opisal zlasti Estrade, tedanji davčni uradnik v Lurdu, ki še danes živi. Živi pa v Lurdu še več drugih prič tega presenetljivega dogodilja.

Na ta način se je torej izvršilo odkritje glasovitega lurskega studenca.

Kmalu potem so se jeli pojavljati slučajni hipnega ozdravljenja ljudi, ki so se dotaknili vode tega studenca. Slepim se je povrnil pogled, gluhim posluš, mrtvoudim življenjska moč. Od ust do ust je šla ta novica, zdravniki so se nehote začeli zanimati, med njimi osobito dr. Dozous, ki je potem o svojih večletnih opazovanjih in skušnjah spisal knjigo z geslom: »J'ai cru, parce

que j'ai vu.« — »Veroval sem, ker sem videl!« Neveren je bil, a postal je veren, ker je kot zdravnik skozi leta opazoval neposredno kretanje nadnaravne moči.

Kopel ima tri oddelke: eden za moške, drugi za otroke, tretji za ženske.

Pred kopeljo je obsežen zagrajen prostor: čakališče bolnikov, namenjenih za kopanje.

Okolu ograje zbrana množica moli za bolnike. Molitev vodi duhovnik, ki stoji na rezerviranem prostoru. Vedno glasneje, vedno viharneje se dviga molitev proti nebu. Množica se vrže na kolena, množica poljubi zemljo, se poniža v prah pred Vsegamogočnim — ne prosi zase, temveč le za bolnega, trpečega bližnjega — — —

Bilo je ponedeljek 22. avgusta t.l. Okolu 10. ure dopoldan prinesli so v kopel redovnico S. Marijo Celesto Vergnes. Stegnjena je bila na svoji postelji ter se ni ganila. Znani francoski poslanec Jacques Piau, predsednik »liberalne zveze« v francoskem parlamentu, ki jo je neposredno videl nesti v kopel, mi je rekel, da je bila bolj podobna mrliču, nego živemu. Bleda, upadla, do kosti osušena, brez življenja, — bila je

podoba agonije. Marsikateri si je mislil, ali bode ta reva še živa prišla iz kopeli.

In prišla je živa ven. In kakšna sprememba! Notri so jo nesli — a ven prišla je sama, ozdravljena! Nepopisno navdušenje se polasti množice. Navdušeno spremlja ozdravljeno k čudežni jami, prva pot vsakega ozdravljenega, kjer se zahvali Vsegamogočnemu in Njegovi brezmadežni Materi za podeljeno milost. Potem pa pot v »bureau des constatations«, k zboru zdravnikov. Množica v gostih trumah oblega zdravniški urad. Nekateri skušajo skozi okno — ki je iz previdnosti zamreženo — vjeti pogled na »miraculé« današnjega dne; vsi pa čakajo, da se ozdravljena vrne iz urada, da jo potem spremijo v triumfu v njeno stanovanje.

Bilo je okoli 11. ure dopoldne, ko je ozdravljena prišla v zdravniški urad, kjer sem bil poleg zdravnikov tudi jaz navzoč. Zelo presenečen sem bil, videti to ozdravljeno — kajti dva dni popred videl sem jo še pri kopeli na njeni postelji ležečo, z vsemi znaki smrtonosne bolezni.

Ali je mogoče, da ta ozdravi? sem si mislil.

In sedaj je vidim pred seboj, zdravo!

zastavo krščanstva med slovenskimi akademiki, obilo poplavan. Današnje slavnostno zborovanje pa je tudi pokazalo, da to gibanje napreduje s veliko močjo in da ni sile, ki bi ga ustavila. Mlada srca naših vrlih dijakov so se ogrevala danes ob ponosni zavesti, da katoliški dijak danes s častjo nosi »Danico« trobojnico in pogumno gleda v bodočnost!

Slavnostno zborovanje, ki se je pričelo ob 10. uri dopoldne v okrašeni dvorani starega strelišča, so počastili s svojo udeležbo: prevz. knezoški dr. Jeglič, prevz. škof dr. Mahnič, deželni glavar Oton pl. Detela, državni poslanci Povše, Pogarčnik, Pfeifer, Žitnik, deželni poslanec Arko itd.

Stevilno so zastopane starejšine slovenskega katoliškega akademičnega dijaštva. Prihiti so na to slavlje iz vseh slovenskih pokrajin, stoječi ondi v prvih vrstah bojevnikov za naše ljudstvo.

Pozdrav predsednika »Danice«.

Predsednik »Danice« cand. phil. Capuder otvori slavnostno zborovanje: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje. Rojstvo Odrješnikovo ni prineslo vsem miru, ampak samo dobrim. Duh človeški začel se vpirati svojemu Stvarniku. Boj je nastal med vero in nevero.

»Prosveta« je postalo bojno geslo »inteligence«.

Slovenski narod ima tudi inteligenco, ki se bori za prosveto, plodovi te prosvete so vedno bolj značilni.

Pravčasno je nastala reakcija. I. slov. kat. shod stoji na mejniku novega življenja. Odločilno za bodočnost pa je, stališče slov. inteligence, zato je pomenljiva ustanovitev »Danice«, zato pomenljiva tudi 10letnica.

»Danica« bje še danes boj. Vrste njene so »redke«, a izdajalcev v njih ni. Izgubila še ni jednega svojih odličnih starešin.

Boj je vkoreninil v vsakem članu katoliško prepričanje.

Zaslug naših mož ne vidijo edinole nasprotniki, ker jih pripoznati nočejo. Dr. Brejc na Koroškem jeden vzgled, dr. Jankovič na Štajerskem. »Danicarji« so šli na nevarna mesta.

Zato nas ne strašijo napadi nasprotnikov. Boj za zmago luči sv. vere — za srečo Slovencev je naše geslo: Fractus si illabatur orbis, impavidum ferient ruinae!

Ko je govornik pozdravljaj zgoraj omenjene dostojanstvenike in deputacije bratov Čehov in Hrvatov, gromelo je po dvorani navdušenih vzklikov in gromovitega plaskanja. Prisrčne ovacije je napravilo dijaštvo prebno navzočima škofoma in slovenskim deputacijam.

Volitev v predsedstvo.

V predsedstvo so bili z velikim navdušenjem izvoljeni na predlog predsednika g. Capudra za gibanje slovenskega dijaštva velezaslužni gospode: Častnim predsednikom poslanec g. Fr. Povše, prvim predsednikom gosp. dr. Jankovič, drugi predsednikom dr. Pavletič, ki je imel v »Danici« prvi društveni programni govor, ki se vedno vodi »Danico«.

Za dijaška podpredsednika sta bila izvoljena predsednik hrvaškega katol. akad. društva »Hrvatska« g. Opaljković in predsednik slov. katol. akad. društva »Zarja« g. A. Detela.

Nagovor častnega predsednika drž. poslanca g. Povšeta.

Državni in deželni poslanec g. Fran Povše kot častni predsednik je nagovoril zborovanje približno tako le:

Skromne so moje zasluge za vaše dru-

štvo, in le vaše prepričanje, da sem vam od početka društva bil in srca vdan prijatelj, me je pčvalo pri vaši prelepi današnji slavnosti na to častno mesto. Hvala vam za to zaupanje in zagotovilo, da bom vsi kdor izkušal biti vreden vašega zaupanja.

»Danicarji« praznujete danes pomenljiv praznik; desetletnico svojega društvenega obstanka. Pomenljiv je ta dan, ker prebila je »Danica« najtežje prvo desetletje, v katerem se je imela boriti, kakor vsaka nova dobra stvar, z mnogimi težavami. Kot prijatelj Vaš, stoječ in opazujoč vaše delo od početka do danes, poznam ves dosednji Vaš trud. Vaši prvi tovariši akademiki pri ustanovitvi imeli so mnogo truda in skrbi, saj je bilo le malo krdelce mladih mož, ki so imeli pogum nastopiti in izjaviti se za prapor, na katerem se žare prekrasne besede: »Vse za Boga in domovino!« Obču doval sem vaše tovariše pričetnike in jih spoštoval, ker sem videl njih gorečnost in trudaljubivost za plemenito delo. Rogali so se neprijatelji ustanovitvi »Danice« in v svoji črni zavisti se tolažili, da bo slabotno mlado drevesce itak kmalo vsahnilo. Malo je bilo mož, ki so takrat kazali pogum in celo močje iz naših vrst, nekateri moji tedajni tovariši poslanci so dvomili, ali je bila že takrat dana podlaga za ustanovitev »Danice«. Toda zanašali smo se na pomoč božjo, saj smo znali, da ne mora izostati blagoslov za tako pošteno početje. Bil sem optimist in danes ob desetletnici se radujem, da sem bil optimist. Nisem se plašil malega števila, katero je le polagoma na raščalo, saj je v današnji dobi, ko moderna struja med inteligence sploh ne mara nič vedeti o veri in pravi v najboljem slučaju, da je vera zasebna stvar, pač umljivo, da se le težko odloči mlad akademik vatopiti v krdelo mož, ki imajo voljo in pogum, javno izpovedovati, da so ne le domoljubi ampak tudi ponosni katoličani. Hvala Bogu, od leta do leta je raslo število mladih akademikov v »Danici« in danes nas napolnjuje radost, ko vidimo toliko mladih slovenskih akademikov, ki se zbirajo pod praporom »Danice« in neustrašeno, ne zmedene se za surovo napadanje, delujejo za uresničenje načel, katera si je zbrala »Danica« in katera edino morajo dovesti naš narod do boljše bodočnosti. Neovrgljiva ostane resnica, da spás, boljša bodočnost slovenskemu narodu je le v krščanstvu. Kdor je zvest Bogu, veri naših pradedov, ta bo tudi zvest mili naši materinščini. »Danicarji« pa ste doslej nastopali ves čas svojega obstanka kot verni pa tudi navdušeni domoljubni možje. Od prvega dne do današnje desetletnice bil sem z vami in opazoval in spoznaval vaše delovanje, in zlobno je očitanje nasprotnikov, ki v svojem glasilu odrekajo vam domoljubno narodno delo in mišljenje. Resnici čast in svedoč! Videl sem v vas vsikdar iskreno narodno ljubezen in klevetnikom vašim kličem: Ali niso ravno iz »Danice« izšli akademično izobraženi možje, v svojem poklicu pravi prvoboritelji za narodne pravice našega naroda! Ali ni ravno »Danicarji« v tužnem bratskem Korotanu zastavili svojo celo moč in silo za obrambo narodnih pravic? Ali niso zopet »Danicarji«, ki v zeleni Stajerski in v Kranjski delujejo za blagor naroda? O potrpite malce nasprotniki »Danice«, da mladi »Danicarji« vsi zasedejo svoja mesta v javnem življenju naroda našega! Videli jih bode, da so vsi navdušeni za narod in njega pravice! Toda ker so prepričani, da more naš toliko zatirani narod obstati le pod znamenjem sv. Križa, prisegli so ti mladi akademiki močje, da hočejo vse svoje sile zastaviti za obrambo najdražjih dveh svetinj našega naroda: Sv. vere in materinske mile govornice naše.

Drugi »Danicarji«, vi prvi, ki se niste

stražili težko in bridkosti pri ustanovitvi »Danice« in vi mlajši akademiki, ki nadaljujete od vaših starejših kolegov tako skrbno zasnovano delo, uztrajajte na delu krščanske, posvečenem blagru našega dobrega naroda!

Krvavo potrebuje naše dobro slovensko ljudstvo posvetne inteligence, prošinjene krščanskega naziranja. Naše ljudstvo in krščansko-misleča naša inteligenca združena v skupno delo za obrambo naših narodnih pravic bode falanga, katere ne bode zmogla sovražna sila, ki meri na uničenje naše narodnosti. In kdor resnično ljubi svoj rod, mora si želeči take armade, ki more biti nam edino poročilo, da vztrajaj mili naš rod tu na rodni zemlji svojih pradedov. »Danicarji«, smelo govorim in trdim, da ogromna večina našega naroda ponosno gleda na vas ter občuduje vaše plemenito delo, posvečeno blagru domovine naše. Vi ste naš ponos, vi ste naši ljubimci, ki ste pa tudi naša nada. Saj starejši domoljubi morejo mirnim srcem zreti v bodočnost našega naroda, ko vidijo vaše plemenito delo. Vztrajajte na tem krščanskem domoljubnem delu, narod naš bo vam hvaležen!

Ohranite vsikdar tudi v resnem poklicu in v starosti mladeniški ogenj ljubezni za našo prelepo domovino, in ko bode kot stari možje ozirali se na preteklost, bode imeli zavest, da ste izvršili lepo delo.

Na delo krščansko, vatraino in poštvalno tedaj, dragi »Danicarji«! Ostanite to! kar lepo ime društva pravi: Danica, ki bodi voditeljica našemu narodu v trdem boju za obstanek! Cuvajte, da ostane vedno zvezda voditeljica našega javnega življenja deviza »Bog in domovina naša!«

Slavnostni govor.

Stud. phil. g. Vinc. Marinko je razvijal sledeče misli:

Kdor bo pisal kulturno zgodovino našega naroda od l. 1848. sem, jo bo moral brez dvoma razdeliti na dva dela i v dobo narodnega prebujenja in dobo kulturnega boja. Dočim je v prvi dobi predvsem silila na dan narodnostna ideja, pod kojo elementarne sile se je začel naš narod otesati zarjavelih verig in so od vseh strani svobode prinašajoče ideje prodirale v naše mišljenje in življenje, je moral v drugi dobi priti do reakcije. Kajti narod mora ideje, ki jih sprejme vase, tudi prebaviti, saj je resnica, da majhen narod živi v majhnem življenju velikega naroda. Iz majhnega naroda prihajajo le redko visoke svet preobrazujoče ideje, marveč je njegovo kulturno življenje večinoma nekaj odsev kulturnega življenja obdajajočih ga narodov. Narodnost ni sama sebi namen, ker vsa svetovna kulturna zgodovina bi se uprla taki trditvi. Vsa kulturni narod, od največjega do najmanjšega, ima v zgodovini določeno nalogo, da v svojem krogu posreduje velike ideje, po katerih se razvija sočasna človeška družba. Tako si ona skupina človeštva, katera živi pod njegovim okriljem, po njih uravna svoj le njej lasten način svoje posebno kulturno življenje, po katerem misli doseči svoj v družini narodov ji določeni smoter. In čisto naravno je, da se je naš narod, kakor hitro je začutil, da ima v sebi toliko moči, kolikor jih je neobhodno potrebno, da more živeti svoje lastno kulturno življenje, poleg narodnostnega cilja postavil za nosivca še drugih idej, ki narodnostnemu življenju vdahnejo šele nekako osvežujočo energijo, ki pomenijo za narodnostni razvoj to, kar pomenijo kosti za človeško telo. Vendar vsaka ideja, ki hoče v narodnem življenju udeleževati svoj životvorno silo, mora dobiti, kedar se pojavi, potrebne hrane. Predpogoje za njeno uspevanje pa mora ustvariti bližnja preteklost in naroda seveda stati v soglasju z narodno individualnostjo.

Ideje, ki so nam po l. 48. prinesle blaženo točko narodne svobode, niso priklile iz tal, ki bi ugajale v celoti našemu narodu. Ideje svobode, krasne ideje, za katere se mora tlačen narod zavzeti, bodite mi pozdravljene v tem, kolikor ste našemu narodu prinesle resnične svobode.

Ali kakor skriva vabljiva cvetlica v vonjivi čaši dostikrat poguben strup, tako je bilo tukaj pod blestečo lupino skrito strupeno jedro. V kolikor so te nove ideje podarjale svobodo, utemeljeno v naravnem pravu, so nam bile gotovo v korist, ali pa niso ob enem tudi dvignile na ščit nauk, da je človek absoluten sam svoj gospodar, edino suvereno bitje?

Po napačni logiki socialnih zdravnikov najrazličnejših baž, ki so iz okoliščine, da so one socialne institucije, proti katerim je bila obrnjena njih ost, obstojale v času, ko je vladal v javnosti neomejeno krščanski duh, sklepali, da je bilo tudi krščanstvo vzrok tega zla, in se mora radi tega socialna reformacija obrniti proti krščanstvu kot največji zavori napredka, je prišlo tako daleč, da je bilo izprva vsako tako novotarenje odločno protikrščansko. Osvobodimo najprej človeka od božjega jerobstva, da se bo zavedel svoje lastne energije in moči, potem bo šele postal pravi človek. Vrnimo človeka človeku! In čim več tal je ta apoteoza človeka dobivala v mišljenju naše narodne inteligence, tem bolj je silila na dan v praksi na vseh poljih našega kulturnega javljanja. To postopanje pa je moralo roditi odpor, kakor hitro so se našli možje, ki so uvideli, kaj mora biti končni rezultat tega kulturnega toka. Ona so vedela, da mora priti do neizogibne posledice, ako se razmere ne izpremenijo, da se bo naša narodna kultura popolnoma odtujila krščanstvu in z njo vred tudi ves narod. In ako so bili oni o tem prepričani, bi se li bili mogli pred lastno vestjo in svojim narodom zagovarjati, ko bi bili molčali in ga ne opozorili na nevarnost. Da pa so v narodu njih pričevalne besede našle toliko odmeva, temu vzrok je poleg opisanih razmer tudi naša narodna individualnost. Ali ni značilna poteza slovenskega značaja globoka vernost? Meni se zdi, da kdor to odšteje, marsičesa v naši kulturni zgodovini ne more prav razumeti.

Kdor pa te upošteva, bo brž uvidel, zakaj je mogel ta boj nastati še, ko smo imeli tako malo narodnih sil na razpolago. Nikakor nisem mnenja tistih, ki trdijo, da so gibanja, katera odločujejo o celih dobah narodne zgodovine edinole posledica velikih močnih individualnosti; ne samovolja oseb, marveč ideje pišejo pot narodni zgodovini. To velja o majhnih kakor o velikih narodih, in to velja tudi o našem narodu. In danes ob desetletnici »Danice« bi rad zaklical na

glas, da bi se čulo do skrajnih mej naše zemlje: Tega kulturnega boja (ne mislim tukaj na naše politične razmere), ki je pri nas sedaj dosegel svoj višek, niso bile krive osebe, marveč ideje.

Kdor trdi nasprotno, ta ne zna ločiti jedra od lupine, bistva od vnanjosti. To se mi zdi potrebno poudariti, da pojasnim, zakaj se je ustanovila »Danica«, kdo je temu kriv, kajti šele potem nam bo mogoče umeti etično važnost našega društva in njegov kulturni pomen v razvoju našega naroda, ki nas opravičuje, da tako slovesno praznujemo desetletnico njegove ustanovitve.

Kako stališče pa je zavzelo tedaj slovensko dijaštvo napram zgoraj opisanemu gibanju v domovini? Da bomo to umeli, moramo upoštevati, da so one ideje, proti katerim je bilo naperjeno ono gibanje, ravno po dijaštvu prihajale med naš narod. V tujini so se naši akademiki, ki so pozneje tvorili našo inteligenco, nazvali popolnoma novih svobodomiselnih nazorov. In mlajše narodne sile, ki so se rekrutirale iz teh krogov, so nam priča, da je bila naša akademična mladina tistega časa skozinsko nabasana s temi nazori. Ko pa se je začelo v domovini gibati, je moralo tudi tukaj zavrsati. Kajti kje je tista plast, kjer si stopajo ideje najbolj nasproti, ako ne v akademični mladini? In slovensko dijaštvo, tedaj organizirano v »Sloveniji«, se je precej zanimalo za razmere v domovini, kajti stare tradicije, da je dijaštvo poklicano, da vodi narod, ker manjka inteligence in voditeljev, so se še žive ohranile iz prejšnjih let, čemur se ni čuditi, saj deluje še sedaj v gotovih krogih dijaštva, dasi postajajo že nekoliko smešne. Vplivnejši med dijaštvom so takoj izposlovali brez posebnega truda, da je »Slovenija« s samozavestjo starega kunktatorja obsodila vse pojave, ki so bili naperjeni proti liberalizmu. No, glas dijaštva takrat ni imel več tolikega pomena kakor pred kakimi 30 leti, vendar ta uspeh je imel, da so nekateri med dijaštvom, — bilo jih je žal le malo — jeli premišljati, ali so bili tisti protesti, nezaupnice in obsodbe res tako na mestu in ali je ono gibanje, proti kateremu je bilo vse to naperjeno, res tako pogubno za naš narodni napredek, kakor je to povdarjalo javno mnenje med dijaštvom. Odgovor je bil negativen, in posledica temu, da so se nasprotja med dijaštvom, obstoječa že radi drugih diferenc, še poostriala, in zgodovina tedanje »Slovenije« priča, kako razdrapane so bile tedaj razmere med slovenskim dijaštvom. In nič ni čuda, da je že tedaj nastala v nekaterih misel, ustanoviti novo društvo, ker v starem zanje ni bilo več prostora in kakor nalašč je prišla resolucija I. slov. kat. akadem. društva, naj se ustanovi slov. kat. akadem. društvo. Ta resolucija je pokrepila že živo misel ter dala mladim možem poguma, da so se lotili dela, ki jim je v tedanjih razmerah gotovo delalo neizmernih težav. »Danica« je postala dejstvo.

Taka so bila torej tla, na katerih je poglana naša organizacija, in razmere pri ustanovitvi »Danice« so bile take, da se ji ni bilo treba bati za obstanek. Ali zavedni izmed nasprotnikov so to kmalu uvideli in napeli so vse sile, da bi mlademu društvu preprečili uspeh. In res, prva leta se je imela boriti »Danica« s strastnimi in krivičnimi nasprotniki, ki so si prizadevali vse, da bi društvo razupili in diskreditirali tudi pri tistih, ki so jim bili naklonjeni, kar se jim je večkrat posrečilo. Vendar, kar je bila njih vroča želja in edini namen, uničiti društvo, to se ni zgodilo.

Kajti ideja, v okviru slovenskega naroda na vseh poljih udeleževati krščanskega načela, je bila pač premočna, da bi jo bile publice in klevetne mogle udusiti; in med precejšnjim številom nam prijaznih akademikov se je našlo vedno dovolj mož, ki so društvo po nevarnih potih privedli do sigurne eksistence.

Tako je bila prva in največja zasluga »Danice«, da je v odličnem trenutku prišla svoje krščansko svetovno naziranje ter slovenskemu dijaštvu zaklicala, da mora naša šele porajajoča se kultura temeljiti na krščanstvu. Do tega razloga sta jo dovedla dva razloga: vera v božanski izvir krščanstva in drugi prepričanje, da le taka kultura more uspevati med našim narodom, ker le-ta odgovarja naredni individualnosti. To prepričanje je izrekel tudi vseslovenski shod in zastopniki vseh struj so to prepričanje potrdili, kajti njegova upravičenost je bila preevidentna, kakor da bi se ji bili mogli ustavljati. Vseslovenski shod ni rodil pričakovanih uspehov, misel pa je ostala. In to misel skuša »Danica« ohraniti živo v svojih članih, in naloga, delati v tem smislu, jim daje kot dedščino, ko jih po študijskih letih pošilja v domovino.

Bog nam je dal en jezik in eno narodnost, da po njej dosežemo svoj smoter. S tem pa nam je obenem določil krog našega delovanja ter nam dal predvsem dolžnost, skrbeti za častni blagor ljudstva, ki mu je nas postavil za bodoče vodnike s tem, da nam je dal močnost priti med njegovo izobraženstvo. Med tem in ljudstvom mora vladati lepa harmonija, ki je prvi pogoj za uspešno delovanje. Pri velikih narodih ta

sloga morebiti ni tako nujno potrebna, kakor pri malih, saj vidimo, da so mnogi narodi prejšnjih stoletij prišli do sijajne kulture s tem, da so nižje sloje izrabljali in pomandrali, radi tega, ker je bilo razumništvu dovolj močno, da je preko ljudskih glav delalo svojo kulturo. Pri majhnih narodih pa bi bil tak poskus ne samo nekoristen, marveč naravnost samomorilen. Saj pri majhnih narodih ljudstvo brez inteligence ne premore ničesar in obratno je inteligence brez ljudstva brezpomembna. In ko se je „Danica“ ustanovila, kako so bile tedaj razmere? Imeli smo peščico inteligence, ki, ljudstvu tuja po duhu, tudi ni poznala njegovih potreb. Saj individualistični liberalizem nima smisla za socialno delo. Ne rečemo, da ni bilo moči, ki so tudi tedaj že zasnovali važna socialna podjetja v korist ljudstva; ali to je bilo le bolj delo posameznikov, katerim liberalizem ni mogel za tretjo smisla za narodove gospodarske potrebe. In to so častne izjeme, ki stoje v preteklem nasprotju s tedanjim duhom časa na Slovenskem, od katerega narod ni imel drugega, kakor fraze o narodnosti. Podobne razmere so vladale tedaj tudi med dijaštvom, ki je vedno in povsod povdarjalo delo za narod, ki pa nikakor ni moglo najti načina, kako to delovanje uravnati. Tu pa je „Danica“ posvetila v temo ter odločno izpovedala, da le v socialni ideji pričakuje rešitve našemu narodu. In danes? Društvo, ki se je takrat smejalo socialni ideji v „Danici“, jo je preteku desetlet let sprejelo za svoj program. Koliko zaslug pa si je pridobila „Danica“, da so se razmere vsaj deloma spremenile, ne maram preiskavati, dovolj je, ako rečem, da je naše društvo stalo tedaj deset let kakor črta, ki se vedno razširja, ter mu vedno klicalo: Ni to prava pot, po kateri hodite. Po tej poti narod ne bo prišel do blaginje!

Svoje socialno mišljenje pa je „Danica“ le pokazala ravno lansko leto, ko je ustno vilo slovensko katoliško izobraževalno društvo „Straža“ na Dunaju. Vendar praktično delovanje je le bolj stranski namen „Danice“, saj ve, da za praktično socialno delovanje ima akademik le bolj malo prilike; glavna važnost leži v tem, v kakem duhu društvo vzgaja svoje člane, kajti s tem daje svojim članom direktivo mišljenja. Namen „Danice“ je, svojim članom pomagati do vsestranske izobrazbe, da bodo pozneje mogli delati po društvenih nadelih. Vse njih delovanje bo pozneje namenjeno narodu. Narod pa le tedaj napreduje, ako se vsaj faktorji, ki tvorijo njegovo kulturno življenje, okrepe in osamosvoje. Dolžnost domoljubnega akademika je torej, da svoj narod vsestransko pozna. In to ni težko, saj naša domovina je majhna, vendar dovolj velika tudi za največjega duha, da more v njenem okviru udeleževati svojo stvarjalno moč. Ker pa je majhna, zato nam je jo tem lažje objeti v celoti s svojim duhom. Vse, kar delamo in zamislamo, moramo delati in zamisliti z ozirom na ves naš narod. Vsestransko samostojen, krepak narod, s krščanskim kulturo, to je vzor „Danice“. In „Danica“ uči svoje člane, naj vse, česar se lotijo, presodijo s tega stališča, koliko se s tem približajo označenemu vzoru. In to je vse slovenski duh, ki ga je gojila „Danica“ v svojih članih, saj njena načela so taka, da morajo prodrati povsod, koder bivajo Slovenci, na podlagi teh načel mora in more narod napredovati, da se bo od dne do dne bolj zavedal, da tvori eno kulturno skupino, ki mora težiti ne samo po kulturni, ampak tudi gospodarski enoti in samostojnosti, ki je prvi pogoj politični svobodi, po kateri mora težiti vsak narod, ki čuti v sebi še kaj estetične sile.

Desetletnica „Danice“ praznujemo pod vtisom kulturnega boja in mnogo jih je, ki danes z zaničevanjem gledajo na našo slavnost in v gnevu stiskajo pesti, češ, tu nimamo poročstva, da se razmere na Slovenskem ne bodo izlepa obrnile na boljše, kajti „Danica“, pravijo, je zrasla v znamenju kulturnega boja, „Danica“ ta boj ščuva in neti, ker od nje živi, to je rezerva, ki bo stopila na mesto, ko bodo stari pojave moči. Tako govore. Njim v tolažilo in nam v čast bodi povedano sledeče:

V gotovem smislu je „Danica“ tudi simbol miru. Kajti kakor „Danica“ zahteva od svojih članov, da vedno in povsod branijo svoja načela, ter jim to nalogo kot najsvetejšo zapuščino daje na življenje pot, tako jim skuša vcepiti v srce tudi drug nič manj svet nauk, ki ga ji nareka ljubezen do lastnega naroda, priporočujoč jim posebno še, naj se zlasti tam vestno ravna po njem, kjer preti nevarnost da mesto hladnega razuma nastopi strast, namreč: Glejte, da to svojo misijo med narodom izvršite tako, da narod ne bo trpel nič na svojem ugledu na zunaj, nič na svoji fizični in politični moči, marveč, da bo, kolikor je od vas odvisno, tudi v tem pogledu z uspehom napredoval.

In zopet drugo pravilo, ki nas uči tudi tuje vrline ceniti, ki ga je izrekel na usta-

novnem shodu „Danice“ iur. Fr. Pavletič, rekoč: „Danica“ bo skušala svojim članom vcepiti narodnega ponosa, ne onega, ki obstoja v napačnem preziranju tujih vrtilin, marveč ki se kaže v tem, da nas nič tako ne veseli kakor lepo in slavno dejanje — nič tako ne vžali kakor podlo in nizko dejanje — zvezano s slovenskim imenom. In „Danica“ si danes, ko praznuje svojo desetletnico, čestita, da se nikdar ni pregrešila proti temu dvema praviloma.

Majhna je naša domovina in oslabiljena v vsakem oziru, število nasprotnikov pa raste od dne do dne. Naši narodni nasprotniki pa so vselej tudi verski nasprotniki. Čaka nas v bodočnosti besen boj za našo narodnost, bolj besen kakor je kdaj divjal. Zbirajmo moči za ta boj, saj braniti bomo morali dve svetinji obenem: vero in narodnost.

In ako se „Danica“ danes ozre na svoje desetletno delovanje, ali ni lahko ponosna na to dobo dela? Njeni nasprotniki so ji prorokovali kratko življenje, ali danes stoje osramočeni pred njo, ki se je tekom let razvila v krepko in močno društvo. Kamor pogledamo v domovini, povsod vidimo na večjih krajih mlade delavne moči, ki so prišle iz našega društva. In te sile, ki so vse potekle iz enega vira, tudi v enem duhu delujejo. Naše razumnštvo nam je od dne do dne bolj naklonjeno in tako se počasi sicer ali vztrajno bližamo svojim ciljem.

Svoj govor pa naj sklenem z željo, ki jo je naša ustanovna občena zbor „Danice“, torej ravno pred desetimi leti, izrekel tedaj iur. Fr. Pavletič, gledajoč na bodočnost ustanovljenega društva, rekoč: „Ti pa, „Danica“, ostani mi taka kakor si bila, in kakor te gledam v duhu v bodočnosti: čista in neomadeževana, bodi res prava vodnica mojemu narodu v temnih dneh, dokler tudi nanj ne posije solnce sreče!“

O nalogah slovenskega katoliškega dijaštva.

Deželni poslanec in častni član „Danice“ dr. Jan. Ev. Krek je govoril:

Slovenski katoliški akademiki in njihovi gostje — zdravi!

Slavnostna desetletnica slov. katol. akademikega društva „Danica“ slove danesne stave. Kaj pomenja? Ali je počitek trudnega delavca v javnem delu, ki se mu ž njim obžari življenja večer? Ali je odmor potnikov na dolgem romanju, ki meri do vršene poti z daljnim ciljem? Ali je izložba trčij, sadov truda in boja, ki ž njimi zmagovalec selaja srca svojih prijateljev in spravlja sovražnike v strah? Ali je morda samo godovanje, ki druži „Danice“ rodbino in njene ljube znance pri veselem se stanku, da si odkrijejo srca in v krotkih volih zasajajo pesem edinosti in ljubezni? Ne! Drugačeno je naše slavlje! „Danica“ ne pozna večera, jutranja zarja ji brez prestanka robi obzorje. Njena duha je doba vzhajajočega solnca. Odmorov nima na poti. Izložba ji neprestano odprti; polna žarkov vedno sveže mladosti, osajšana s šopki zlatih rož, s kupo rane sapice pomladne, mlo hlačilne kakor upanje, mehke kakor ljubezen. Trofeje so ji svetloba in življenje. Gledujemo pa! „Danice“ rodbina je zbrana jasnega čela, odprtih src. Pesem edinosti in ljubezni zveni v polnih akordih. A vendar ni pri prosti, krotki spominski godovanje naša slavnost! Bojni vihar divja krog nas, iz razburkanega valovanja mu žvenkečejo meči!

In mi smo se zbrali, da smo svedoci, ko avantgarda naše svete vojne obnavlja bojno pripravo. To je bistvo „Danice“ slavnosti. Jeka navdušene prisege, ki se danes ponovno, skupno dviga iz mladih prs, od meva v daljno bodočnost, krepka kakor jeklo kreše ob kremenju junaških src avile iskre, ki razsvetlujejo daljne cilje, in zlaté konture bojnega polja slovenskega katoliškega dijaštva.

Boj velja krščanski kulturni renesanci slovenskega naroda. Za boj je treba organiziranih čet. Liberalizem devlje vse na izolirno podnežnico; izolira posameznike in družbe, drugega od drugega, drugega proti drugemu. To izoliranje je v svojem temelju protirekljuzno. Zato naj si iščejo organizacije religiozne temelja. Na njem stoji tudi slov. akademika mladina, ki ji velja današnji dan. Smeri njene organizacije spoznamo najprej po njenem značaju. Akademika je, vidi se, da je.

Veda! Tisti liberalizem, ki je v gospodarskem življenju izoliral posameznika — laissez faire, laissez passer — je razorganizoval tudi vedo. Svobodna veda brez predhodkov, brez temelja, brez odnosa je alfa in omega modernemu svetu. Sklepati hoče brez premie, iskati resnice, ne da bi priznavala resnice! Zato zameta a priori vsako razodetje, smeši religiozno vero. Nebrinokrat se je žeto ovrglo; znani so dokazi, da verski temelj ne more nasprotovati vedi, marveč da jo silno pospešuje. Manjkra se je pa morda povdarjalo to le: Veda ni abso-

lutno svobodna, ker ima nujen odnos do Boga in do človeštva!

Avtonomija človeškega uma in njegovega delovanja je vezana! Veličastna mu je poljana, a končno so vendar le drobci, ki jih more razbrati po trudopolni poti. Makrokozmos stvarstva je poln nerazrešljivih tajen, še bolj pa mikrokozmos človeške osebnosti. Od vrha lušči um z ogromnimi težavami posamezna zrnica, a ko gleda po eden, upre vanj nema sfiga resno-otožno svoje skrivnostne oči. In iz teh kakor večnost globokih oči mu doni sodba: Odvisen, omejen si! Tam, kjer vprašuješ za oporo svojim idealom, svojega srca, kjer bi rad gledal svoj izvor in svoje cilje, ti nerušeno odmeva tvoje vpraševanje — v skrivnostnih zagontkah. In tu ti postane jasen odnos vede do večnega, neskončnega, vsevednega bitja. Na religioznih tleh si! V takih trenotjih se klanja tvoja veda svojemu Bogu. Veda moli. In tu čutiš potrebo razodetja; žarki milosti se razgrnejo nad tvojo dušo. Sfiga zgine; iznad kozma, preko gričev večnosti pa sine luč, ki ti odkriva najgloblje tajne uganke.

In odnos do človeštva! Veda mora služiti napredku, izpopolnjenju človeštva, absolutna svoboda, ki si jo prisvaja moderna veda, ne pozna tega odnosa. Zato pa sama razorganizovana, drobi in ruši in razorganizuje še dalje. V njenih delavnicah buči šum nepretrgane produkcije. Neumorno proizvaja, nebu in zemlji jemlje sile in si jih vdičuje v službo. A če se vprašuješ: Kje služi veda človeštvu, kje se producira zadovoljnost in sreča in mir, ti pokažejo milijoni svoje vkleknjene žuljave roke in solzne oči in obupna srca. Reka gladi in vzdihovanja, sužnosti in gorja se vali pred teboj — sad razorganizovane vede brez smeri, brez odnosa. Vmes se ti pa reži kruto mrzla spaka odurne sebičnosti, ki v splošni desorganizaciji edina zmaguje. In med sužnji, ki ji vlečejo zmagoslavni voz, vidiš tudi vedo brez temelja in brez odnosa — razčepano deklo, ki je tembolj vredna usmiljenja, ker ji je trinog oslepil oko, da ne vidi svoje sramote. Z viška ji pa done besede skrivnega razodetja: Praviš: „Bogata sem in premožna in ničesar ne potrebujem“. Pa ne veš, da si uboga in nesrečna in siromašna in slepa in naga. In zraven doni usmiljeni opomin: Svetujem ti: Kupi si od mene v ognju očiščene zlata, da obogatiš, in belih oblačil, da se oblečeš, da se ne vidi sramota tvoje golote; pomaži si z mazilom oči, da izpregledaš!

Is sužnosti egoizma more veda samo, če stopi v službo človeštva. To pa more edino le tedaj, če pripravi organizem človeštva in svoj odnos do njega. In to more le, če se vklone razodetju, ki je uči teh treh temeljnih resnic: 1. Človeštvo je po krvi edino, ker izvira iz enega para. 2. Človeštvo je po duhu razdrobil odpad od Boga. 3. Človeštvo po duhu zedinja v človešeni božji Sin, Jezus Kristus zbira jo v eno celoto božje otroke, razkropljene po svetu. Katoličanstvo temelji na teh resnicah; na njihovi podlagi je temelj svobodi in napredku.

Katoliški akademiki, vi služite vedi, ki se klanja svojem Bogu, vedi, ki moli, vedi, ki priznava svoj odnos do Stvarnika in do človeštva. Ta veda ima organizacijsko moč, ta veda pozna pravo socialno delo. Z njo morete napojiti žejni um, pa tudi brisati solze in dušiti jok, in celiti rane in nositi mir in tolažbo in srečo! Ta veda ima vzgojno silo, ki iz nje vzgajate sebe in druge.

Sebe! To je prvi cilj! Vzgoja je harmoniziranje vseh človeških sil v eno veličastno melodijo. Lep je glas vsakošne sile človeškega telesa in duha; a brez vzgoje se spajajo ti glasovi v neizrazno tuljenje, gorje od divjane viharja, združenega v strašnih diskantih groma in vetra in jecanja cele prirode.

Se vzgojiti! Idealisti, ki si igrajo postavljajo in rešujejo najtežje probleme, ki anujejo načrte, kako se preosnuje svet, pa so sami enaki razmetani groblji, so najslabši izmed mnogobrojnih reformatorjev bednega človeštva. Sebe organizuj, vglasbi svoje življenje, potem boš sposoben za druge! Diskordi zasebnega življenja se gajo v javno. Simfonijo človeštva morejo harmonizovati le tisti, katerih življenje je harmonično vglušeno. Vede, ki moli, to bo organizirala. Z njo si človek trojni potrebiti organiki stik: z naravo, z ljudstvom in z Bogom. Tu izvira pravo narodno delo.

Politiški, socialni in kulturni ideali svojega naroda, ki ga ljubiš kot zenico svojega časa, se tako vežejo v organsko celoto z ideali človeštva. Sebe vzgoji da ne boš konglomerat atomov, marveč organizem in priklopi se s mlado srčno gorkoto tesno organizmu naroda in človeštva. Piuskanje krvi teh dveh večjih organizmov te bo oživljalo

in drobčino utripljanje tvojega srca se bo ubrano čulo ob mogočnih udarcih narodovega in človeštvenega življenja.

A kam raj meri lastna vzgoja? Ali naj stremi po tem, da postane politični voditelj, socialni reformator, bojevnik za javne ideale? Visoki so ti cilji in le prevečkrat slone na megli nejasnih sanj. To, da so tako splošni, da vsajajo takorekoč v vsakem srcu, jim pač ne jemlje njihovega sanjarskega značaja. Slovenski, katoliški akademik, upri svoje oko v bližnji cilj, iz katerega se šele morejo razrasti poti k višjim. In ta cilj je: vzgoji se za pošteno krščansko rodbinsko življenje. Krščanske rodbine so naš temelj med ljudstvom; krščanske rodbine naš cilj med izobraženstvom.

Ideal zdravega, čilega rodbinskega življenja, kako vzvišen, kako lep si! Dobri očetje, dobre matere, krščanska vzgoja otrok — to nam daje, dobrotno nebo, pa smo rešeni. Kršč. rodbina, zvezana organski z naravo, organizmom naroda in človeštva, zvezana z ljudstvom in z Bogom, naj se zopet pojavi. Moderna kultura jo uničuje; razorganizovana je in zloduha razdora vihti vlasti med izobraženstvom svojo sekuro nad njo. V socialnih razmerah, pa tudi v zakonodajstvu prežnanjo kleti sovragi. Evo, slovenska katoliška akademika mladina — bojno polje. Na njem izvršuj v prvi vrsti svojo prisego!

V tem imaš že tudi odgovor, kakšen ti je odnos do davnih vprašanj, do političnih strank in njihovih bojev. Rdbinsko vzgojen, naslonjen ob blagoslovljeno romarsko palico krščanske rodbine, boš pravo sodel. Organska zveza tvoje osebnosti in z njo tvoje rodbine z naravo, ljudstvom in Bogom, te bo vedno postavila tja, kjer bo po tvojih razmerah in močeh pravo mesto zate!

Samo eno vprašanje, ki se nebrojokrat ponavlja, ki zavoljo njega slovenski katoliški akademik največ trpi, nam je še rešiti. To vprašanje se tiče duhovstva. Kot katolik stopaš pod duhovsko gospodstvo. In to je brezmejno, v svojem jedru trinoško! Tako duša. „Le clericalisme cet volà l'en nemi!“ ti odmeva od vseh strani.

Rešimo načelno tudi to vprašanje. — Cerkvena avtoriteta ima svoj temelj v veri na večno živi princip edinosti, na našega Zveličarja. Izmed ljudi so izbrani ljudje, da vodijo njegov božje-človeški organizem in posedujejo zedinjevanje človeštva z Bogom. V tem je izražena avtoriteta duhovstva; ne več, ne manj ne obsega nego kar sledi iz povedane resnice. Kdor se v resnici klone Kristu, jo priznava, kdor zameta Krista, se ji upira. Njen značaj pa ni značaj gospodovanja in samooblastnosti. Človeške zmote in slabosti, še bolj pa zlobnost lokavih nasprotnikov je iz te avtoritete napravila spake, strašilo, ki ž njim bega nevedne, vznemirja slabice. Po Kristusovem duhu pomenja samo težko in odgovorno službo, ne pa mogočne vlade. Iz evangelija vemo, da je naš Gospod premnogokrat opozarjal svoje bodoče namestnike na zemlji, naj bodo priprosti, ponižni kakor otroci. Ko vse store, raj vsklikajo: Nerabni hlapci smo; zakaj storili smo le, kar smo bili dolžni storiti. Večno pomenljivo jih uči: Veste, da knezi gospodujejo po ganom in njim vladajo poglavarji. Tako pa ne bodi med vami, nego kdor hoče biti velik med vami, bodi vam služabnik. In kdor hoče biti prvi med vami, bodi vsem za hlapca.

Tu je zarisana služba duhovstva. Servitorum Dei so. Vzvišena oblast je samo njihova služba — vsem za hlapce. Večno pomenljive so te besede, sem dejal. Kadar koli se je v zgodovini Kristove cerkve pojavila gospodstvaljnost duhovstva, kadar so se cerkveni predstojniki izgubili v formalizmu svoje avtoritete in so se odtujili njenemu jedru, je vedno posegel Bog sam vmes, da so duhovniki služabniki ljudem, ki jih sv. Pavel tako lepo imenuje cooperatores Dei. Smelo rečem: izrastke takozvanega klerikalizma trebi Bog sam iz svoje cerkve. Duhovstvo je v službi božjega organizovanja. Ta služba je njegova čast; v tem duhu mora izvrševati svojo nalogo, ne v tupte-petur ministerum eius. Če se mu odtuji, zataji Kristov duh in posledica je — abominatio desolationis in loco sancto. V tem zmislu je lahko biti vsakemu poštemu človeku božji kooperator. V živi veri se klanja vzvišenosti službe, ki je „angelis formitendo, naložena duhovstvu na rame, — spoštuje tiste, katere je Gospod določil za prve služabnike svoje organizacije, — za hlapce vsem. Kdor hoče pošteno misliti, zanj je s tem rešeno klerikalno vprašanje.

Po slovenski zemlji se v Krista in Božje Matere imenu družijo izolirana srca, da postanejo cor unum et anima una — eno srce in ena duša. Iz razbitih kamenčkov se gradi veličasten hram krščanske organizacije, dom večne prosvete. Na njegovem slemenu pa blesti križna roža iz listov združenih slov. katol. akademikov. Tak hram ni delo enega dne, ne enega rodu.

Doba narodovega življenja je delavnik njegovih gradivcev. Marsikomu pade sredi dela iz rok težko kladivo, ki ž njim kleše marmorne sklade, skali se oko, preden zagleda dovršeno svodovje. — A blagor mu, kdor v zvesti dnini ogladi le en kamenček, pridene le zrnice k skupnemu domu.

„Danica“, blagor ti! Slovenski katoliški narod bo brojil grajenje svojega doma po dekadah tvojega življenja! Fiat!

Vsi govori so bili živahno aklamirani. Predsednik g. Povše je končno izrekel iskreno zahvalo udeležnikom, pozivljajoč slov. kat. akad. dijaštvo, da krepko nadaljuje svoje delo v „Danici“, ki naj tudi ob svoji 25 letnici dokazuje, da je v njem ognjišče, ob katerem se lahko vnema mladina za vse lepo in sveto v korist našega naroda.

Sv. očetu Piju X. je poslal shod udanostne brzojavko.

Banket.

Popoldne ob 1 uri se je vršil v restavraciji „pri levu“ banket, katerega se je udeležilo okolu 200 oseb. O banketu poročamo jutri.

Brzajavni pozdravi.

Celovec, 12. sept. Do zadnjega sem upal, da mi bo mogoče osebno prihiteti med vas, toda neodklonljivi posli me zadržujejo; vendar pa v duhu bivam med vami vse te dni iskreno želeč, da bi „Danica“, ki sem jej ob zibelki stal tudi jaz, vsigdar mogočno in smagonsito dvigala naš pravi katoliški in narodni prapor. Vivat, crescat, floreat! — Dr. Brejč.

Dunaj, 12. sept. Razvijaj se i v bodoče „Danica“ ko deslej ter obrodi slovensku ljudstvu veliko dobrega sadu. — „Straža“.

Kobarid, 12. sept. V duhu z vami čestitamo k slovesnemu nastopu. „Danica“ sveti naprej! — Lapanja.

Dunaj, 12. sept. Vsem na slavnosti navzočim stariščinam in članom „Danice“ najserbojši pozdrav. — Starišina dr. Pavel Valjavec.

Velehrad, 12. sept. Mladeži, bodčestni kat slovenskega naroda pozdrav. Bog jo blagoslovi. — Poslanci dr. Hruban, dr. Stojan, Sevdik, grof Seilern.

Velehrad, 12. sept. Petnaest tisoč slovanskih kmetov z Moravskega, Češkega iz Slezijske in Dol. Avstrije zbranih na Velehradu pri grobu sv. Metoda, pozdravljajo slovensko mladež in kličejo „Živeli, B g bla goslovi! Ne dajmo se! — Samalik, predsednik katol. kmečke zveze.

Vag. Bezsterce (?) na Slovaškem, 12. sept. Zadržani v tujini smo v duhu z vami. — Slavič, Stare, Jaina.

Dunaj, 12. sept. Borcem za katoliško i slovensko idejo blagoslov božji, svaka čast, slava, napredak! Živili „Danica“! — Butkovič.

Janavo na Moravskem, 12. sept. Bog blagoslovi razsvet „Danica“, da bi njene mlade sile prerodile bratski narod slovenski. — Janovik, Ig. Sidlik.

(Dalje prih.)

Rusko - japonska vojska.

Rusi na umikanju.

London, 12. sept. Reuterjev urad poroča iz Mukdena z dne 10. t. m.: Rusi se umikajo proti Tjenlinu. Kljub naporu pri umikanju so bile ruske čete vendarle navdušene.

Peterburg, 12. sept. (Uradno) Saharov poroča z dne 11. t. m.: Na se veru železnice, ki gre proti Jantaju, ni veliko japonskih vojakov. Mnogo taborišč imajo Japonci južno od Ljaojana.

London, 12. sept. Kuropatkin si je ogledal neke utrdbe ter se je vrnil v Mukden. Poskusiti hoče zadržati prodiranje Japoncev. Baje mu je to zapovedal car, ki baje zahteva od Kuropatkina, da zopet vzame Ljaojan.

Berolin, 12. sept. Iz Londona: Japonska armada ima nekaj dni odmora, da pripravi nov naskok na Kuropatkina. Maršal Ojama upa zaplesti Ruse v bitko, predno ruska armada pride v Harbin. Znatna pojačenja so na poti. Ojama ima svoje glavno taborišče v Ljaojanu, Kuroki vzhodno od Mukdena.

Peterburg, 12. sept. Ruski listi imajo poročilo iz Tjelina: Japonci, o katerih se je poročalo, da sedaj le počasi prodirajo, so nakrat prišli hitro prodirati ter znajo jako skrbno prikrivati, da hočejo zopet Ruse obiti. Pomoč, katero so Rusi dobili, Rusom malo koristi, ker so tudi Japonci dobili pomoč iz Inakva. Kuroki grozi, da obide Ruse na severu in pretrga zveze. In očitava za nadaljne boje je v rokah Japoncev.

Tokio, 12. sept. Maršal Ojama poroča, da se je veliko število ruskega konjeničstva pokazalo vzhodno od Jantaja. Ob železnici med Jantajem in Mukdenom se na baje ruska infanterija in topništvo.

London, 12. sept. Iz Tokia so poročili, da je Kurokijeva armada oddaljena od ruske zadnje straže le dan hoda ter da prodira proti Fusundenju. Pričakovati je že v prihodnjih dneh odločilne bitke na reki Hunho, ki utegne sodeč po sedanjem položaju, za Kurokija ugodno izpasti. Nje gove čete so še sveže, ker so se le malo udeležile bitke pri Ljaojanu. Po večini japonskega maršala Ojame niso Japonci marali zajeti manjših oddelkov ruske armade, kar bi bili radi tega lahko dosegli, ker je Kuroki posegel v boj; tem bolj bodo zajeli Ruse, potem ko jih bodo nad Mukdenom porazili. (Japonci niso zajeli Rusov, ker so ti poslednji niso pustili zajeti. Najbrž se Rusi tudi v bodoče ne puste zajeti od Kurokija.

Bitka pri Ljaojanu.

London, 12. septem. Reuterjev urad pribečuje poročilo svojega poročevalca v glavnem ruskem stanišču o boju pri Ljaojanu. Poročilo glave:

Dne 31. avgusta so Rusi iz pušk jako močno streljali, a streljanje ni povzročilo sovražniku velike škode, ker se je streljalo, ne da se je merilo. Japonske vojske so njihovi častniki pri obupnih navalih na ruske postojanke s sabljami gonili naprej. Na nekem mestu so ležali mrličii 1000 črevljev daleč pred utrdbo eden poleg drugega.

Dne 1. septembra se dobili v Ljaojanu vsi nevojaki povelje, da naj zapuste mesto. Tuji trgovci so prodajali v največji naglici svoje blago na cesti ali so je poskušali naložiti na železniške vozove. A grozno streljanje z granatami jih je prepodilo s koldvora. Tuji vojaški poslaniiki so se v varnem spremstvu podali proti severu. Med potem so videli, kako so nepregledne čete in vozovi z vojaškimi potrebščinami hodili čez železniški most.

Prvih petnaest minut potem, ko je v Ljaojan padla prva granata, je bilo v vlakih vse polno ljudi, ki so bili pripravljeni zapustiti mesto. V neki restavraciji je zajtrkovalo vse polno ljudi, ko so pa opazili, da padajo v mesto granate, so zapustili vse in pobegnili, med njimi prvi natakariji, a tudi častniki. Bila je splošna zmešnjava, in ljudje so iskali zavetja pred japonskimi granatami za severnim mestnim nasipom. Kitajci so pa takoj pričeli ropati. Kolikor so jih dobili pri ropanju, so jih na mestu umorili.

Medtem so pa ruske čete zasedle obrambene utrdbe na vzhodni in južni strani mesta, a velik del ruske armade je pričel z umikanjem. Videli smo prodirati Japonce, kako so prodirali ne glede na izgube, ki jim jih je povzročilo streljanje iz pušk in iz topov. Japonci so prodirali tudi tam neustrašeno, kjer so bili popolnoma izpostavljeni kroglijam iz ruskih topov. Imeli so velike izgube; pri enem japonskem bataljonu so padli vsi častniki, vsled česar je prevzel poveljništvo podčastnik.

Kuropatkin je s svojim vlakom zapustil 2. t. m. ob 8. uri zjutraj Ljaojan. Ustavil se je pred Jantajem, kjer se je 5 milj od Jantaja pričela, ko je napočil dan, velika bitka. Kuropatkin je osebno vodil boj in navduševal ruske čete. V tej bitki je dosegel Kuropatkin svoj namen, ker je s to bitko omogočil umikanje ruske armade.

Ko je napočil dan, Kuroki še ni dosegel svojega smotra, a brezdvoybeno so v bitki zmagali Japonci. Ponoči dne 2. t. m. je bilo čuti v Ljaojanu streljanje, a 3. so pričeli grometi topovi. Popoldne so že Japonci iz pušk streljali v mesto čez reko Tajciho. V mestu je gorelo vse, kar je bilo lesenega.

Ko je napočila noč, so se Rusi umaknili in za seboj podrli mostove. Japonci so zasedli mesto, pri tem sem bil tudi jaz ujet. Rusi so imeli približno toliko mož, namreč 80.000, kakor Japonci. A ruske izgube so bile večje, kakor japonske, ker so japonske krogelje povzročile večjo škodo, kakor ruske Japoncem.

Izgredi japonskih vojakov.

London, 12. septembra. Pri zavzetju Ljaojana so se vršili prvokrat izgredi japonskih vojakov, ki se vsled lakote in žeje niso mogli več obvladati. Več prodajalnic so japonski vojaki opleniili.

Port Artur.

Kolin, 12. septembra. Iz Peterburga poročajo, da je v starem kitajskem skladišču streliva, katerega so Rusi v Port Arturu odkrili, 60.000 do 100.000 granat.

London, 12. septembra. Prihodnji napad Japoncev pri Port Arturu bo posebno namenjen proti dvema severovzhodno ležečima utrdbama. Sedaj Port Artur oblega 85.000 Japoncev. Pri prihodnjem napadu bodeta sodelovali dve japonski diviziji.

Iz Koreje.

London, 12. septembra. Iz Söula poročajo, da bo železnica Fusan - Söul v kratkem gotove 346 klm. Pri Hambungu stoječi Rusi se nameravajo umikati proti Vladivostoku.

Kitajske čete v Mandžuriji?

London, 12. septembra. Kitajske čete nastopaje že v Mandžuriji in operirajo

ob obeh straneh reke Ljao. Te čete hočejo od Japoncev pribojrene pokrajine zasesti za Kitajsko.

Dva japonska ogleduha prijeta.

Peterburg, 12. septembra. Tu so prijeli dva japonska ogleduha, ki sta delovala tu od začetka vojske kot trgovska pomočnika. Eden je prestopil k pravoslavni veri in poročil Rusinjo. Pri hišni preiskavi so našli dokaze, da sta ta dva ogleduha povzročila zadnje napade na baltičsko brodogeje.

Poročilo Ojame.

Tokio, 12. septembra. Maršal Ojama je v nedeljo poslal poročilo, v katerem pravi: Rusi so imeli pri Ljaojanu 2., 4., 5. 7. in 17. voj in da imajo Rusi gotovo 25.000 mož izgube od dneva, ko so zapu stili Anšančan do padca Ljaojana. Sri se vest, da je bil general Miščenko 3. septembra v bojih vzhodno od Ljaojana ubit. Rusi so pred bitko imeli pripravljenih v Ljaojanu veliko vlakov in ko so videli, da jim gre slabo, so vlak za vlakom pošiljali mrtve, ranjence, živila in orožje proti severu. Ostalo so zažgali. Kljub temu so Japonci zplenili mnogo artilerijskih in muni cijskih vozov in dumdum krogelj.

Baltičska eskadra.

Petrograd, 12. septembra. Odhod baltičske eskadre v Vzhodno Azijo, ki je bil določen za danes, se je moral odgoditi za 8 dni, ker je neki zlikovec poškodoval parni stroj na vojni ladji „Nikolaj“.

Novi ruski podmorski čolni.

Pariz, 12. septembra. Ruska vlada je naročila 25 podmorskih čolnov. Vsak tak čoln bo veljal 800.000 kron.

Košut proti trgovinski pogodbi z Italijo.

Košut je priobčil jako oster članek, v katerem napada novo trgovinsko pogodbo z Italijo. Dohajajo poročila, da načrt trgovinske pogodbe med našo državo in Italijo še ni podpisan.

Državni proračun

bo izdelan koncem tega tedna, ko se povrne finančni minister s počitnic. Pravi, da bo izkazal 500.000 kron prebitka.

Slovanske vzporednice v Slezijsi.

Dne 11. t. mes. so imeli občinski pred stojniki bistrškega okraja svoj protestni shod zaradi ustanovitve slovanskih vzporednic v Slezijsi. Nemški nezadovoljniji so na vse napadali vlado zaradi slovanskih vzporednic. Govorili so poslanci Kaiser, Linder in dr. Edvard Türk. Sklenili so, da priporočajo občinskemu uradu, da ne izvršujejo državnih poslov v prenešenem delokrogu.

Rooseveltov politični program.

Roosevelt je pisal, da sprejme kandidatu ro za predsednika Zedinjenih držav. V svojem pismu pravi, da je vojno brodogeje Zedinjenih držav najboljša zaščitnica miru, ker se brodogeje boje; brodogeje tudi podpira ameriško zunanjo politiko. Filipinskih otokov Zedinjene države ne bodo odstopile, ker bi s tem v daljnem vzhodu izgubile ves ugled. Izjavil se je za popolno versko svobodo. Končno zagovarja svojo carinsko politiko. Konec pisma slove: Smoter naše politike in uprave je vzdrževanje miru v deželi in pe svetu.

Nemiri v nemški Avstraliji.

Iz Ponitome poročajo, da so v nemški Novi Gvineji domačini napadli katoliški misijon in umorili več kat. misijonarjev in redovnic. Ujeli so že 36 napadnikov in jih usmrtili zaradi napada 16.

Nesreča na laški bojni ladji.

Iz Rima poročajo, da se je 9. t. m. na laški bojni ladji „Marco Polo“ razpočila v zalogi za smodnik granata. Ubili so bili trije vojščaki in 17 oseb je bilo ranjenih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. septembra.

Na delo za slovensko katol. akademsko dijaštvo. Gotovi ljudje s prožnimi hrtišči okolu „Slovenskega Naroda“ menijo, da so drugi tudi taki, kakršni so oni. Zato je klical „Narod“ ob 10. letnici „Danice“ slov. katol. akad. dijakom: „da so za pest zlata, za osebno udobnost prodali sv je prepričanje“. Mi bi radi videli, da bi res vsak „Danica“ imel pest zlata, a vsakdo ve, da slovenski katoliški akademik rima tega, še manj pa osebne udobnosti. Kljub temu pa se množe vrste katoliškega dijaštva, ker mladina, ki je resna, se pridružuje struji, ki se odlikuje s prvim delom, ne pa samo s frazami. Na „Narodov“ napad, odkritosrčno izpovedujemo, da se od naše strani stori pre malo za

katoliško slovensko dijaštvo. Tistih podpor, o katerih upijejo nasprotniki, nikjer ni. Ob desetletnici „Danice“ se vzdrži mimo! Le podpirajmo dejanski slovensko katol. akad. dijaštvo, da se izpolnijo vrste zavednih poštenih narodnih borilcev! Može, ki imajo srce za katoliško slovensko dijaštvo, naj ustanove podobno društvo za slovensko katoliško akademsko dijaštvo!

Deželni zbor kranjski. Iz najbolj verodostojnega vira smo poizvedeli, da bo kranjski deželni zbor sklican koncem tega meseca.

— Zvezi so dalje poslala poročila sledeča društva: 71. Slov. kat. izobraževalno društvo „Zila“ v Zilski Bistrici (Koroška); 72. Kat. bralno in gospodarsko društvo Sv. Lenart v Slov. goricah; 73. Katol. društvo za mladeniče v Ljubljani. Obenem naznanja „Zveza“, da mora završiti sprejemanje poročil. Ako je še kako društvo, ki še ni poslalo poročila, prosimo, naj to stori nemudoma, ker od ponedeljka naprej (19. septembra) se nanje ne bo več oziralo. Tudi tista društva, ki še niso v „Zvezi“, še lahko pristopijo, toda svoj pristop morajo nemudoma naznaniti. Ako kako društvo ni prejelo potrebnih tiskovin za pristop in poročilo, jih lahko še dobi; samo piše naj na „Zvezo“ (Luka Smolnikar) v Ljubljani. Naznanjamo pa še enkrat, da v seznam „društvenega koledarčka“ pridejo samo tista društva, kiso ali bodo do dne 19. septembra pristopila k „Zvezi“.

— Solške vesti. Učiteljem na trirazrednici v Solcih je imenovan abs. učit. kandidat g. Josip Jeglič iz Podbrezja; suplentom na enorazrednici v Podbrezjah pa učiteljski kandidat g. Lora Verbič iz Skofje Loke.

— Nesreča na Rakeku. Danes so pripeljali z Rakeka v Ljubljano služkinjo Frančiško Zore. Služila je v restavraciji Hasinger in je šla ponoči z lučjo v klet, kjer je kotel za plinovo razsvetljavo. Prišla je pa z lučjo preblizo plina, vsled česar je plin eksplodiral. Kotel se je razpočil. Služkinji se je vžgala obleka ter skoro ni upanja, da bi okrevala. Zlomljeno ima tudi roko.

— Potres v Novem mestu. Včeraj ob 2. uri 36 minut zjutraj so čutili v Novem mestu dva precej močna potresna sunka v smeri od vzhoda proti zahodu.

— Smrtna kosa. V nedeljo je po dolgi bolezni umrla pri Sv. Ivanu pri Trstu soprega ondotnega nadučitelja Marija Požar, rojena Vatovec. — Umrl je v nedeljo v Borštu upokojeni nadučitelj Josip Jančar. Pokojnik je služboval mnogo let na Katinari. — Umrl je posestnik in vinotrtec g. Vilar v Dobu pri Domžalah, oče gospe dr. Divjakove.

Perutninarški zavod iz Trbiča: Zanimalo bode gotovo širše kroge, zlasti kmetovalce, perutninarje, hotelirje in druge poročilo, da je gospod Anton Lehrmann v Ročevnici, pol ure hoda od Trbiča na Gorenjskem, preteklo leto ustanovil perutninarški zavod, katerega je otvoril dne 1. septembra 1904 pod imenom „L. kranjski perutninarški zavod v Trbiču“. Zavod je v prijazni, le proti jugu odprti dolini ter je posebno perutninski hlev opremljen s najnovejšimi uredbami, kakor zaklopnimi gnezdi itd. Perutnini je odmerjen velik, z žično mrežo ograjen sadni vrt. Plemili se bota v začetku le dve pasmi, kateri sta radi izvrstnih lastnosti na svetovnem glasu in je stalni plemenski rod: 530 grahistih (Plymouth Rock) in 530 jerebičstih L. hov (Leghom). Obedve pasmi sta najčistejša plemenska krvi ter premirani. — Ker je zavod opremljen tudi z najnovejšimi valilniki, je mogoče odrediti na leto okolo 1000 do 1500 komadov perutnine; izbrane živali se bodo oddajale za daljno plemo, ostale pa prodale kot izvrstna namizna perutnina. Vsled najbolje ureditve zavoda bode mogoče oddajati celo leto prve vrste plemensko in vsakovrstno klavno kuretnino ter ob času tudi jajca za valjenje. Po novem letu bode zavod tudi postregel s prvotnimi čistokrvnimi pekinškimi racami in emdenškimi gosmi. Zavodu priključen je oddelek za rajo kunccev ter se vzgajajo kot posebnost ruski kuncci, izvrstni klavni in športni zajci. Končno bode tudi še omenjeno, da je bil gospod A. Lehrmann že na različnih razstavah odlikovan s svetinjami kakor tudi diplomi za svoje perutninsko plemensko delovanje.

— Velika nesreča na južni železnici bi se bila skoro pripetila pretekli četrtek med Kūbom in Pagerbachom. Pri vlakur 12 se je nakrat poškodovala vsa zveza med lokomotivo in trenom in vlak se je pričel pomikati hitro nazaj. Potniki so zrl smrti v oči. Železniško osebje pa je v tem trenutku delovalo z nadčloveškim naporom ter končno

ustavilo vozove, predno se je pripetila kaka nesreča. Čast takemu osebu.

— **Nesreče.** Konji so se splašali Antonu Jamšek iz Zadobrove pri Devici Mariji v Polju. Jamšek si je pri tem zlomil nogo. — Jožef Mlakar iz Lavarce je prišel z nogo tako nesrečno med kolesa, da se mu je zlomila noga.

Ljubljanske novice

Pogreb prof. Jan. Gnjazda se je večeraj popoldne vršil slovesno in ob velikanski vdeležbi. Zastopani so bili pri pogrebu vsi sloji našega mesta, številne društvene deputacije, zastopniki obč. sveta, dolga vrsta odličnikov svetnega in duhovskega stanu. Pred hišo je izvršil blagoslov prevz. knezoškof dr. Jeglič. Sprevod je dalje vodil č. g. kanonik Sušnik ob asistenci šentpeterske duhovščine. V sprevodu so korakali dečki iz Marijinega društva, godba, ognjegasno društvo, Katoliška društva rokodelskih pomočnikov iz Novega Mesta, Šent Vida nad Ljubljano, Vrhnik in domače Katoliško društvo rok. pomočnikov, ki je pred hišo in na grobu prekrasno zapelo žalostinke. V sprevodu so vihrale štiri zastave. Ob krsti je svetilo osem rokodelskih mojstrov. Pogreb je pričel ob velikem spoštovanju, ki ga je vžival pokojnik. N. v m. p.

Katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov so povodom smrti predsednika J. a. n. Gnjazda poslali na naslov društvenega podpredsednika Alojzija Strojca brzojavne sozalnice kardinal dr. Gruscha, monsign. Michele, predsednik današnjega »Društva rokodel. pomočnikov«, in rokodelska društva, zbrana dne 11. t. m. pri jubilejni slavnosti v Meranu.

Karnijolci so imeli sinoči v kazini ob 6. uri zborovanje, potem ob 8. uri koncert v prvem nadstropju. Zbralo se je bilo v »Zvezdi« precej občinstva. Slišali so se semtertja žvižgi. Opomnja mestne policije, najbode občinstvo mirno, je bila uspešna. Občinstvo se je kmalu razšlo. Danes ob 10. uri dopoldne so se Karnijolci v c. kr. realni fotografirali. Potem so imeli skupni zajtrk v kazini. Ob 2/3 na 12 je bil odhod na kolodvor. Bili so pozdravljeni s žvižganjem. Policajev je bilo menda več nego demonstrantov in Karnijolcev. Dva demonstranta s.a. skočila na neki voz, v katerem sta se vozila dva Karnijolca, in ju oklofutala. Ejakar št. 23 je z bičem mahal po demonstrantih. Demonstrantje so šli na šišenski kolodvor, kjer nima ljubljanska policija nič opraviti. Na šišenskem kolodvoru je bila zaplenjena nekemu Karnijolcu čepica. Danes zvečer nameravajo baše Karnijolci zopet izzivati s svojimi nečednimi čepicami.

»Zveza slovenskih pevskih društev.« Le tošnja redna skupščina »Zveze slovenskih pevskih društev« bode prihodnjo nedeljo, dne 18. septembra, popoldne ob treh v dvorani »Glasbene Matice«. Do sedaj je pristopilo k »Zvezi« 24 slovenskih pevskih društev iz vseh slovenskih pokrajin. Ta društva volijo in odpošljejo po enega zastopnika. Ti odposlanci slovenskih pevskih društev tvorijo z upravnim odborom »skupščino«. Razun odposlancev se smejo zborovanja udeležiti tudi vsi člani zveznih društev in imajo na skupščini vse pravice, le sklepati in glasovati smejo samo odposlanci. To je torej nekaj parlament slovenskih pevcev, na katerem se bo poročalo o stanju, potrebah in napredku posameznih društev. Na dnevnem redu je tudi predavanje zveznega pevovodje gosp. koncertnega vodje prof. M. Hubada »O pospeševanju zveznega namena«. — Zvečer ob pol osmih (istega dne) je na čast skupščinarjem v veliki dvorani »Narodnega doma« koncert, pri katerem sodelujejo združeni moški zbori »Glasbene Matice«, »Ljubljane« in »Slavca« ter »Društvena godba«. — Po koncertu bo v areni »Narodnega doma« sestanek skupščinarjev in koncertnega občinstva ob sviranju »Društvene godbe«.

Za koncert »Zveze slov. pevskih društev« je prva skupna pevška vaja vseh treh moških zborov »Glasbene Matice«, »Ljubljane« in »Slavca« v sredo zvečer ob 8. uri v pevski dvorani »Glasbene Matice«. — Naj bi prišli vsi gospodje pevci točno in polnoštevilno, da se omogoči kolikor možno dostojen in ugleden nastop.

Na milijone gosonic je na golovskih borovcih. Skoda je velika. Biti se je, da se te gosonice ne zaplodijo tudi pod Tivoli.

Umrli je v bolnici Friderik Robič, bivši trgovec.

Na večerajšnji letni sejemj je bilo priganih 880 konj in volov, 365 krav in telot, skupaj 1245 glav. — Kupčija je bila pri govedu kakor pri konjih živahna, ker je prišlo po govejo živino nekaj Moravcev, po konje pa Lahi.

V Amerike je hotel oditi ne da bi bil zadostil vojaški dolžnosti Jožef Voxel, posestnikov sin iz Lamberta, okr. Litija, moral se bode zagovarjati zaradi poskušnega ubega pred sodiščem.

Zastonj bi se bil rad peljal večeraj z vlakom Mhael Vode iz Kleč. Pokazal je pri blagajni napačni vojaški list. Moral je radi poizkušene golufije v zapor.

Okradena natakarka. Marija Rus je v nedeljo biva naprosena za pomožno natakarko v Poljškovih gostilni na sv. Martina cesti. Vrnila se je ondi plesna veselica. V veliki goječi je Rus nsenkrat zapazila, da ji je nekdo, ne da bi bila čutila, odprl demar nico, v kateri je imela denar, ki ga je prejela od gostov. V denarnici je bilo nad 10 kron. Nič ni pomagalo vse iskanje po denarni, izginil je med druhaljo.

Prijatelj prstanov J. Ž. Mesojedec, je bil aretiran, ker je ukradel dva prstana in eno iglo.

Vrtno veselico s koncertom in telovadbo priredita pri Koslerju v nedeljo dne 18. septembra 1904 »Čitalnica« in »Sokol« v Šiški s sodelovanjem slav. c. in kr. vojaške godbe pešpolka št. 27, Leopold II. kralj. Belgiški, čitalničnega moškega zbora in »Sokola«. Spored telovadbe: Redne in proste vaje na drogu. Telovadi vrsta šišenskega »Sokola«. a) Vaje s palicami; b) skupine (5). Izvaja mlajši naraščaj šišenski. Začetek ob 3. uri popoldne. Ustopnina: Častiti društveniki šišenske Čitalnice, »Sokola« in otroci so prosti; častiti gostje plačajo 40 v.

Izgubljeno in najdeno. Kuharica Ana Beber je izgubila črno denarnico z vsebino 4 K. — A. Schwingshackel pa je najdel denarnico s 3 K in nekaj vinarjev.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Tepež vsled razbite svetilke. Anton Starc in njegov oče Janez Starc sta bila namenjena v gostilno J. Ž. S. Starca v Vel. Lipljenih. Ker je bila že tema, je imel oče užgano svetilko. Pred gostilno je bilo več fantov, med njimi tudi Tone Ponikvar, kateri je brez povoda po svetilki udaril, da je ugasnila. Prišel se je vsled tega prepir, pri katerem je bilo več fantov lahko poškodovanih, med drugimi tudi Jožef Nučič, zidarSKI vajenec, kateremu je bila zgorej ustaica prebita, ne da bi se bilo zvedelo, kdo ga je ranil; pač pa so pride videle njega, da je z nožem v hrbet sunil Janeza Okorna. Sodišče ga je obsodilo na tri meseca težke ječe. — Pretep zaradi mačke. Med zakonskima Marijo in Jernejem Kavčičem in Martinom Zabretom vnel se je prepir zaradi mačke. Martin Zabret, zidar v Nazovčah, se je tako rasjezil, da je prijel Marijo Kavčič za vrat, jo vrgel na tla ter s pestjo tolkel. Ko ji je hitel mož na pomoč, je še tega na tla vrgel. Obsojen je bil na dva meseca ječe. — Nasilen pek. France Robač, pekovski pomočnik na Jesenicah, se je zgasil pri tamošnjem občinskem redarju, češ, da naj gre ž njim posredovati, ker ga drugi delavci ne puste delati. Ko se pa približata pekarni, ni bilo čuti nikakega nemira. Na stražnikovo vprašanje, kaj da loče, začel ga je Robač posovati. Stražnik ga je moral aretirati. Temu se je obdolženec s silo uprl, odvzel mu sabljo in raztrgal ovrtnik. Sele stražniku na pomoč došli orožniki ga je ukrotili. Sodišče ga je obsodilo na pol leta težke ječe.

Telefonska in brzoljavna poročila.

London, 13. sept. Listi potrjujejo, da so japonski vojaki, ko so prišli v Ljaojan povzročili splošno plenjenje. Sotški misijonar je bil ranjen na vratu.

London, 13. septembra. Pri baltiškem brodomju, ki gre v Vahodno Azijo, sedaj ni ladij »Orla« in »Knež Suvarov«. Brodovje obstoji iz štirih oklepnic, treh križaric prvega reda, dveh drugega reda, štirih torpedov in osmih lovilcev torped.

Peterburg, 13. septem. Ruski car je sedaj bolj kot kedaj prej odločen nadaljevati boj do skrajnosti do končne ruske zmage. Izjavil se je, da prej ne sprejme nobenega posredovanja.

Celje, 13. septembra. Pred tukajšnjimi porotniki je bila 96 let stara beračica Marija Jamnikar, ki je hotela zastopiti svojo nešakinojo, obsojena na tri leta težke ječe.

Maribor, 13. septembra. Pred porotnim sodiščem je bil posestnik Anton Kosar obtožen radi požiga, oproščen, pač pa obsojen radi golufije na dve leti težke ječe.

Zagreb, 12. sept. Sodnijski svetnik Vladimir Kačič je odstavljen, ker je izvršil na neki obtoženki posilstvo.

Sofija, 13. septembra. Notranja makedonska organizacija Boris Sarafova namerava, kakor se sliši, povzročiti s Tomaževimi urami več dinamitnih atentatov na velike trgovinske parnike. Notranja makedonska organizacija hoče z armenskimi revolucionarji skupno nastopiti.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m, srednji sračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterni.	Nebe	Podoba v 11. ur.
12. 9. zveč.	739,5	16,6	sl. jzrah.	jasno.	
13. 7. zjut.	739,6	12,0	sl. jvzh.	megla.	0-0
2. popol.	738,0	24,2	sr. jzrah.	sk. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 18,5° norm. 15,3°

Dijak se sprejme pod prav ugodnimi pogoji na dobro hrano in lepo stanovanje v zdravi legi. Na razpolago je tudi glasovir. Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«. 1496 4-4

= Fine = oljnate barve

dr. Fr. Schönfeld-a & Komp
za
poučno in dekorativno slikarstvo

1409 9-8
v tubah po 20 vinarjev
se dobivajo pri tvrdki

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja

v Ljubljani, Resljeva cesta.

Dva sodarska učenca

išče Jože Pirc, sodarski mojster, Leskovec pri Krškem. 1534 5-1

Služba organista

se razpisuje do 30. sept. t. l. in se lahko takoj nastopi v Dobropoljah. Plača okoli 550 K brez stanovanja.

Župni urad Dobropolje,

1528 3-1 dné 11. septembra 1904.

Otvoritev trgovine.

Dovoljujem si s tem uljudno naznanjati, da sem otvorila na Mestnem trgu štev. 7

salon za damske klobuke

kjer bodem imela v zalogi tudi vse v modistovsko stroko spadajoče predmete, kakor: naličja (Schleier), perje vseh vrst, cvetlice, nagrobne vence in trakove v bogati izbiri. Potrudila se bodem vedno, da častilim p. n. naročnikom kar najbolje postrežem, ter si njih zaupanje z nizkimi cenami, točno in solidno postrežbo tudi trajno obdržim.

Prosimo prijazno za mnogobrojen obisk in naročila ter beležim z najodličnejšim spoštovanjem

Antonija Mildner.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Šolsko leto 1904/05. se prične z vpisovanjem

dne 15., 16. in 17. septembra.

To slovensko glasbeno vzgojevališče podaje učencem umetniško glasbeno izobrazbo v raznih instrumentih, posebno v klavirju in violini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine, v violi, violončelu, kontrabasu in flavti do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru, dalje v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno teoretičnih vedah, ki so za celotno in popolno muzikalno izobrazbo neizogibno potrebne, posebej v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in glasbeni zgodovini popolno izobrazbo za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo itd. Instrumentalnim učencem se nudi še posebej prilika, voditi in izobraževati se v orkestralnih ensemble-vajah, katere se vrše redno vsak teden. Glasbeno estetične izobrazbe v zborovnem petju se učenci uče pri skupnih vajah zborov in pri event. sodelovanju pri koncertih. Na zavodu poučuje sedem učiteljev. Zavod stoji pod artističnim vodstvom koncertnega vodje prof. Mateja Hubada in pod administrativnim vodstvom šolskega vodje Frana Gerbiča. Šolnina znaša od 1 K na pol leta do 4 in 6 K na mesec. Natančneje se izve iz plakatnih objav in pri društvu v Vegovih ulicah štev. 5.

Odbor „Glasbene Matice“.

Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški
odpotuje in ne ordinira
od 16. do 26. t. m.

Več kolarskih in kovaških pomočnikov
sprejme takoj 1527 3-1
tovarna in zaloga v oz
P. Keršič-a v Ljubljani.

Ob pričetku šol
priporočata
Gričar & Mejač
Ljubljana, Brežernove nlice
svojo bogato zalogo raznovrstnih oblačil za dečke in deklice v vseh velikostih in cenah, zagotavljajoča solidne postrežbe. 1536 6-1

Trije dijaki
se sprejmó na stanovanje
v dobro skrbno in strogo nadzorstvo na Francovem nabrežju št. 7, III nadstr. 1533 2-1

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvo

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

23 104-73

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske posojilnice znaša K 5.245.845'40.

Stanje hran. vlog K 5.089.883'14. Denarni promet K 23.806'306'40. Stanje rez. zaklada K 98.238'41.

Varnost hranilnih vlog je tudi zagotovljena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Št. 7295.

Razglas.

1452 3-3

Podpisana c. kr. tobačna glavna tovarna v Ljubljani razpisuje v dobavo premoga za leto 1905, 1906 oziroma 1907, konkurenčno razpravo.

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekovana z 1 K in opr. m'jene s pobutnico o 10% varščin, razčunjeni po zaslužku za leto 1905 in vloženi pri k. kr. blagovni, katere naj imajo na zunanji strani zavetka napis: "Ponudba za dobavo premoga k št. 7295/1904," vložiti se morajo najkasneje do 22. kimovca t. l. 11. ure dopoldne pri podpisani c. kr. tobačni glavni tovarni.

V letu 1905. potrebovalo se bode 24.000 meterskih stotov premoga.

Potrebna množina premoga za leto 1906, oziroma 1907 v približno enaki visokosti leta 1905 naznanila se bode zagateltju pred potekom leta 1905, oziroma 1906.

C. kr. tobačna glavna tovarna

v Ljubljani, dne 29. velikega srpnja 1904.

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom

priporoča svojo najstarejšo in najboljši urejeno

delavnico za cerkveno opravo

vedno veliko zalogo izgotovljenih predmetov v raznih slogih, n. pr. monštranc, kelhov, svečnikov, lestencev, svetilk itd.

Vsako naročilo se točno in ceno izvrši.

Stare predmete sprejme v popravo in prenovljenje.

Leopold Tratnik, pasar in srebrar

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 27. 1388 10-10

1513 3-2

Razglas.

Št. 7551.

6 oddaji dimnikarskih del v c. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani se razpisuje natečaj za leti 1905 in 1906.

Pismene, z 1 krono kolekovane ponudbe, katere morajo biti opremljene s pobutnico c. kr. blagajne o položitvi 10% vadija, vpsolati je nadalje do 30. septembra 1904 do 11. ure dopoldne v c. kr. tobačno glavno tovarno v Ljubljani.

Natančnejši pogoji o oddajalnih delih se vpogledajo lahko vsak dan v uradni pisarni.

C. kr. tobačna glavna tovarna

v Ljubljani, dne 7. septembra 1904

Ne prezreti!

Kdor želi biti postrežen z dobrim, pristnim blagom pod solidnimi cenami, obrne naj se na že dolgo obstoječo, slehernemu znano tvrdo

Franc Čuden,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino, delničar družbe prvih tovarn „Union“-ur v Ženevi in Biel u v Švici, zalagatelj c. kr. dofenjske železnice, trgovina s kolesi in šivalnimi stroji.

Ljubljana, Prešernove ulice, nasproti frančiškanskega samostana. Filijalka: Glavni trg nasproti rotovža.

Posebno priporoča pristne prave, osebno v švicu nakupljene žepne ure, dalje vsakovrstne stenske (pendel) ure z donečim bitjem v krasno izrezanih omaricah.

Največja zaloga briljantov, na katere slavno občinstvo posebno opozarja gledé izbire, ker so v zalogi od 25 gld. do čez tisoč goldinarjev, vdelani v različnih oblikah (fazonah), torej lahko izvolite kaj ugodnega.

Ne prefirane cenel

Dalje priporoča bogato sortirano zalogo v pravem ali china srebru namizno opravo (Besteck), garniture v krasnih skrinjicah, kakor tudi druge iz china srebra izdelane vsakovrstne stvari v najmodernejših oblikah. Jako primerna in porabljiva splošna darila.

Ceniki zastonj in poštnine prosti.

265 35

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Učne knjige za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših, odobrenih izdajah, pisalne in risalne kakor tudi druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. SCHWENTNER, knjigotržec

v Ljubljani, Dvorski trg št. 3.

(Od 1. novembra nadalje: Prešernove ul. 3.) 1520 6-2

1523 3-2

Razpis.

Pri mestni hranilnici ljubljanski je oddati, in sicer za sedaj le provizorično, novoustanovitvi o službi.

drugega uradnega sluge

z letno plačo 800 kron, službeno obleko in prostim stanovanjem. Istotam se sprejme

hišnik zajedno kurjač,

kateremu se določa plača letnih K 700 — in ki bo imel presto stanovanje, kurjavo in luč.

Prosilci za ti službi naj pošljejo svoje dokazile o domovinstvu starost, neomadeževanem življenju, krepkem zdravju, znajo slovenskega jezika v govoru in pisavi in o dosedanjem službovanju opremljen, listnoročno pisane prošnje podpisnemu ravnateljstvu

do 26. septembra t. l.

Pri podelitvi službe hišnika se bo v prvi vrsti oziralo na one prosilce, ki so vsaj nekoliko izurjeni v marštvu ali ključavničarstvu ali sploh v mehaniki in ki znajo opravljati centralno kurjavo.

V Ljubljani, dne 10. septembra 1904.

Ravnateljstvo Mestne hranilnice ljubljanske.

Trorazredna

Cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 8.

S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18.588.)

Vpisovanje bode dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni.

Dne 19. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste nanovo vstopne gornike, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 20. septembra se prične devedo šolsko leto s slovesno skupno službo božjo.

Deklice, ki žele vstopiti v ta zavod, naj se v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov osebno zglase ter izkažejo z izpričevaji o svojem dosedanjem šolanju, za sprejem v I. letnik pa še posebej z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja.

Vsaka deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, za prvi letnik pa poleg tega še 4 K sprejemnine. — Šolnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: verisnauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, edgoteslovje (v II. in III. letn.), gospodinjstvo (v III. letn.), zdravoslovje (v III. letn.), — prostovoljni pa: lepepisje, petje, t. lovadba, stencografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem poučuje večinom profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo o dekliško šolo sta združena: 1. pedagoški tečaj za tiste absolventinje, ki se hočejo pripravljati za zrelostni izpit na učiteljscu in 2. trgovski tečaj, namenjen razen absolventinjam tega zavoda tudi drugim deklicam, če se dopolnile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za predavanje trgovskih nauk. — Vpisovanje za pedagoški tečaj bode dne 16. septembra, za trgovski tečaj pa dne 23. in 24. septembra od 11. do 12. ure.

Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

1481 3-3

V Ljubljani, dne 3. septembra 1904

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, posebno na c. kr. I. in II. državni gimnaziji, c. kr. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljsku tukaj, zasebnih kakor tudi ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, v mehkih in trpežnih šolskih vezavah, po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.

1521 10-2

Ljubljanski šolski koledar 2 vinarja.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.